

Sygn. akt VIII U 429/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Jolanta Węs

Protokolant – starszy sekretarz sąd. Alicja Machnio

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2015 roku w Lublinie

sprawy B. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania B. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 12 lutego 2015 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala B. S. prawo do emerytury od dnia(...) roku.

Sygn. akt VIII U 429/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 lutego 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił B. S. ustalenia prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 1440 ze zm.) w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z dnia 18 lutego 1983 roku, Nr 8, poz. 43).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie uznał okresów pracy w szczególnych warunkach w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w R.:

- od dnia 23 września 1976 roku do dnia 30 września 1979 roku, od dnia 11 sierpnia 1981 roku do dnia 4 listopada 1990 roku, ponieważ w przedłożonym świadectwie brak jest charakteru pracy określonego ściśle według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, wykaz A, dział XIV, poz. 25;

- od dnia 21 listopada 1979 roku do 10 sierpnia 1981 roku, ponieważ w przedłożonym świadectwie wykazano, iż wnioskodawca wykonywał pracę jako „ślusarz” oraz jako „spawacz”, co wyklucza możliwość spełnienia wymogu wykonywania pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przewidzianym dla danego stanowiska;

- od dnia 5 listopada 1990 roku do 9 sierpnia 1991 roku, ponieważ w przedłożonym świadectwie brak jest rodzaju wykonywanej pracy określonego ściśle według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, wykaz A, dział VIII, pozycja 3 (k. 37 a.e.).

Odwołanie od tej decyzji złożył B. S.. Wniósł o zmianę decyzji w całości i przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych z uwzględnieniem zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w R. (odwołanie – k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumenty leżące u podstaw zaskarżonej decyzji (k. 6-7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

B. S. urodził się w dniu (...).

W dniu 30 grudnia 2014 roku złożył wniosek o prawo do emerytury dołączając dokumentację dotyczącą zatrudnienia, między innymi:

- świadectwo pracy wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) S.A. w R. Oddział w C., z którego wynika, że odwołujący się był zatrudniony w tym zakładzie pracy w okresie od 23 września 1976 roku do 30 września 1979 roku i w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku ślusarza (wykaz A Dział XIV poz. 25 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku) wymienionym w wykazie część II poz. 12 pkt 1 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 10 grudnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wzrostu emerytury - Dz. Urz. MB i PMB nr 1 poz. 1 (k. 12 a.e.);

- świadectwo wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) S.A. w R. Oddział w C., z którego wynika, że B. S. był zatrudniony w tym zakładzie pracy od 21 listopada 1979 roku do 9 sierpnia 1991 roku i w okresie od 21 listopada 1979 roku do 10 sierpnia 1981 roku oraz od 5 listopada 1990 roku do 9 sierpnia 1991 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych (wykaz A Dział XIV poz. 25) na stanowisku ślusarz – spawacz oraz kierowca ciągnika, wymienionym w wykazie A, dziale XIV, VIII, poz. 25, 3, pkt 1, 1 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury lub renty - Dz. Urz. MB i PMB nr 3 poz. 6 (k. 14 a.e.);

- świadectwo pracy wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) S.A. w R. Oddział w C., z którego wynika, że odwołujący się był zatrudniony w tym zakładzie pracy w okresie od 21 listopada 1979 roku do 9 sierpnia 1991 roku i w okresie od 11 sierpnia 1981 roku do 4 listopada 1990 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku ślusarza (wykaz A Dział XIV poz. 25 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku) wymienionym w wykazie część II poz. 12 pkt 1 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 10 grudnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wzrostu emerytury - Dz. Urz. MB i PMB nr 1 poz. 1 (k. 15 a.e.).

Po dokonaniu sprawdzenia okresów podlegania ubezpieczeniu organ rentowy w dniu 12 lutego 2015 roku wydał decyzję o odmowie przyznania skarżącemu prawa do emerytury. W jej treści wskazano, że wnioskodawca udowodnił okres składkowy i nieskładkowy w wysokości 25 lat, jednakże nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach w wysokości 15 lat. Organ uznał za udowodniony staż pracy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wymiarze 25 lat, w tym 1 rok, 10 miesięcy i 20 dni pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy nie uznał okresów pracy w szczególnych warunkach w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w R.:

- od dnia 23 września 1976 roku do dnia 30 września 1979 roku, od dnia 11 sierpnia 1981 roku do dnia 4 listopada 1990 roku, ponieważ w przedłożonym świadectwie brak jest charakteru pracy określonego ściśle według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, wykaz A, dział XIV, poz. 25;

- od dnia 21 listopada 1979 roku do 10 sierpnia 1981 roku, ponieważ w przedłożonym świadectwie wykazano, iż wnioskodawca wykonywał pracę jako „ślusarz” oraz jako „spawacz”, co wyklucza możliwość spełnienia wymogu wykonywania pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przewidzianym dla danego stanowiska;

- od dnia 5 listopada 1990 roku do 9 sierpnia 1991 roku, ponieważ w przedłożonym świadectwie brak jest rodzaju wykonywanej pracy określonego ściśle według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, wykaz A, dział VIII, pozycja 3 (k. 37 a.e.).

W celu ustalenia spornego okresu zatrudnienia wnioskodawcy w warunkach szczególnych Sąd Okręgowy dopuścił dowód z przesłuchania wnioskodawcy, świadków, akt organu rentowego oraz akt osobowych wnioskodawcy.

Sąd ustalił, że w okresie od dnia 23 września 1976 roku do dnia 30 września 1979 roku B. S. był zatrudniony w Kombinacie (...), (...) w W. (...) w C. (później: Przedsiębiorstwo (...) S.A. w R. (...) w C.) na stanowisku montera maszyn i urządzeń przemysłowych na podstawie umowy o pracę na okres wstępny do dnia 23 września 1977 roku, potem na okres próbny do dnia 6 października 1976 roku i następnie na czas nieokreślony (umowy o pracę – a.o. – k. 26 a.s.).

Następnie z dniem 21 listopada 1979 roku B. S. został ponownie zatrudniony w Kombinacie (...) i (...) w (...) w C., na podstawie umowy o pracę zawartej na okres próbny do dnia 4 grudnia 1979 roku na stanowisku ślusarza remontowego (umowa – a.o. – k. 26 a.s.). Z dniem 5 grudnia 1979 roku wnioskodawca zawarł z pracodawcą kolejną umowę o pracę, już na czas nieokreślony, nadal na tym samym stanowisku – ślusarza remontowego (umowy o pracę – a.o. – k. 26 a.s.).

W okresie od dnia 17 grudnia 1979 roku do dnia 10 sierpnia 1981 roku wnioskodawca pracował na stanowisku kierowcy ciągnika (angaże – a.o. – k. 26 a.s.).

Z dniem 11 sierpnia 1981 roku wnioskodawcy znów powierzono stanowisko montera maszyn i urządzeń przemysłowych, następnie montera urządzeń i konstrukcji metalowych, natomiast z dniem 5 listopada 1990 roku powierzono mu stanowisko ślusarza - spawacza, na którym pracował do dnia 9 sierpnia 1991 roku (angaże - a.o. – k. 26 a.s.).

W okresach od dnia 23 września 1976 roku do dnia 30 września 1979 roku, od 21 listopada 1979 roku do 16 grudnia 1979 roku, od 11 sierpnia 1981 roku do 9 sierpnia 1991 roku wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności montażowe na wysokościach, czynności remontowe na oddziałach i urządzeniach będących w ruchu oraz czynności spawalnicze. Prace te wykonywał w Cementowni (...), w różnych jej wydziałach, będąc zatrudnionym w Oddziale Suwnic. Pracował przy remontach suwnic w oraz przy bieżących remontach wszystkich urządzeń w Cementowni, tj. pieców, młynów, suwnic na oddziałach będących w ruchu. Było 5 suwnic. Jak jedną się remontowało to była unieruchomiona i odgradzona, a 4 pozostałe były w ruchu. Remont suwnic odbywał się na wysokości 22 -25 metrów nad ziemią, ale wnioskodawca zajmował się też remontem podtorzy. Jak suwnice były wyremontowane, to wnioskodawca przechodził do remontu pieców i młynów oraz innych urządzeń. Wszystkie te remonty odbywały się w czasie pracy tych urządzeń, bo w cementowni był ruch ciągły. Jedynie urządzenie remontowane było wyłączane. Wnioskodawca miał wpisane w angażach różne stanowiska (monter maszyn i urządzeń przemysłowych, ślusarz remontowy, monter urządzeń i konstrukcji metalowych, ślusarz spawacz), ale na wszystkich tych stanowiskach cały czas pracował przy remontach maszyn i urządzeń w cementowni. Zanim zdobył uprawnienia spawacza w listopadzie 1986 roku (książeczka spawacza k. 4-5 a.s.), wykonywał wszystkie inne czynności poza spawaniem, związane z remontami, np. demontował poszczególne części, montował nowe. Pracował w brygadzie 15-17 osobowej. Część to byli ślusarze, a część spawacze. Dostawał dodatek szkodliwy, mleko, zupy regeneracyjne, dodatek za pracę w ruchu ciągłym. Dostawał też ubranie robocze, buty z noskami metalowymi, kask, okulary, rękawice. Było

tam duże zapylenie, wysoka temperatura, hałas, wilgoć i kontakt z azbestem, którym był wykładany środek młyna cementu. Wnioskodawca zajmował się również montażem konstrukcji stalowych na wysokości, bo remont niektórych urządzeń wiązał się z takim montażem. Pracował po 12 godzin na dobę, zawsze na pierwszą zmianę.

Jako kierowca ciągnika wnioskodawca rozwoził gazy, acetylen, karbid i różne części do remontów. Był dźwig na magazynie, który załadowywał części na przyczepę ciągnika, a pozostałe rzeczy wnioskodawca ładował ręcznie, były to ciężkie rzeczy. Butla z acetylenem ważyła około 90 kg. Tlenowe ważyły około 70 kg. Później musiał to wszystko rozładować i załadować puste butle. Jako kierowca ciągnika przewoził butle z tlenem, acetylenem oraz części do remontu. Butle załadowywał i rozładowywał ręcznie, a części suwnicą lub dźwigiem. Był to ciągnik (...)z przyczepą. Jeździł ciągnikiem codziennie minimum 8 godzin lub dłużej.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dowody z dokumentów znajdujących się w aktach ZUS, aktach osobowych wnioskodawcy oraz zeznania wnioskodawcy (k. 16v, 33 a.s.) i świadków Z. B. (k. 32v a.s.), T. N. (k. 33 a.s.).

Przesłuchani w sprawie świadkowie byli zatrudnieni wraz z wnioskodawcą w Przedsiębiorstwie (...), a zatem mieli możliwość dokonania wnikliwych i trafnych spostrzeżeń odnośnie rodzaju wykonywanych przez niego czynności.

Sąd uznał zeznania świadków za wiarygodne, gdyż były spójne ze sobą, danymi wynikającymi z akt osobowych wnioskodawcy, dokumentami znajdującymi się w aktach ZUS oraz zeznaniami wnioskodawcy. Zeznający świadkowie to osoby obce dla skarżącego, nie zainteresowane wynikiem sprawy. Osoby te doskonale orientowały się w charakterze pracy B. S. i jej warunkach oraz potwierdziły, że pracował on w warunkach szczególnych, jakie istniały w zakładzie pracy, wykonując prace polegające na spawaniu i wycinaniu gazowym i elektrycznym przy montażu urządzeń na wysokościach oraz remontach urządzeń na oddziałach będących w ruchu.

Sąd obdarzył również wiarą w całości zeznania wnioskodawcy, gdyż były jasne, pełne, logiczne i spójne z zeznaniami świadków oraz okolicznościami wynikającymi z analizy wiarygodnego materiału dowodowego w postaci dokumentów.

Odwołanie B. S. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2015, poz. 748 ze zm.), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie, przepis art. 1 § 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sąd, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego - po przesłuchaniu świadków i wnioskodawcy oraz po wnikliwym zapoznaniu się z jego dokumentacją osobową stwierdził, że charakter czynności i zakres obowiązków skarżącego zatrudnionego od dnia 23 września 1976 roku do dnia 30 września 1979 roku, od 21 listopada 1979 roku do 16 grudnia 1979 roku, od 17 grudnia 1979 roku do 10 sierpnia 1981 roku, od 11 sierpnia 1981 roku do 9 sierpnia 1991 roku, tj. łącznie 14 lat, 8 miesięcy i 29 dni (takie okresy podlegają uwzględnieniu do pracy w szczególnych warunkach) w Przedsiębiorstwie (...) w R. Oddziale w C. kwalifikuje jego pracę we wskazanych okresach jako „Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym”, „Bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”, „Prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości” oraz „Prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gaśnicowych” - wymienione w wykazie A Dziale XIV – „Prace różne”, pozycja 12 i 25, w Dziale V „W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych” poz. 5 oraz w Dziale VIII „W transporcie i łączności. Transport ” poz. 3 – załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Odnosząc się do argumentacji ZUS, który wywodził, między innymi, że stanowiska pracy nie są zgodne z wymienionymi w przepisach rozporządzenia z 7 lutego 1983 roku, stwierdzić należy, iż uchybienia formalne w świadectwach pracy lub świadectwach wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie stanowią przeszkody w ustaleniu skarżącemu prawa do emerytury. Ustalenie przez Sąd w toku postępowania odwoławczego, że dana praca była wykonywana w szczególnych warunkach jest bowiem wystarczającą podstawą do uznania jej za pracę tego rodzaju. Ponadto Sąd, w przeciwieństwie do organu rentowego, nie jest związany określonymi środkami dowodowymi. Zgodnie bowiem z treścią art. 473 kpc, w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. Oznacza to, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Przypomnieć również należy, iż zgodnie z ustalonym już orzecnictwem Sądu Najwyższego prawo do emerytury będące przedmiotem niniejszego postępowania nie jest uzależnione od przepisów resortowych, lecz uregulowane zostało w sposób ścisły w art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (wyrok Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2001 roku, II UK 337/03 OSNAPiUS z 2004 roku Nr 22, poz. 392).

W związku z powyższym, kwestionowane przez ZUS świadectwa pracy nie mogą niweczyć ubiegania się skarżącego o przedmiotowe świadczenie. Świadectwo pracy jest dokumentem szczególnym, ale samo przez się nie tworzy praw podmiotowych ani ich nie pozbawia. Nie ma też cech wyłączności w zakresie dowodowym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2007 roku, II PK 33/07 Lex nr 348305).

W tym stanie rzeczy należy stwierdzić, iż wnioskodawca spełnia wszystkie przesłanki do ustalenia mu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Ukończył wymagany wiek 60 lat, posiada na dzień 1 stycznia 1999 roku staż ubezpieczeniowy w wymiarze 25 lat, w tym ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach (14 lat, 8 miesięcy i 29 dni uznane przez Sąd oraz 1 rok, 10 miesięcy i 20 dni uznane przez organ rentowy) i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia (...)roku, tj. spełnienia wszystkich przesłanek do przyznania prawa do świadczenia, zgodnie z treścią art. 100 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Z tych względów, na podstawie przytoczonych przepisów i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd orzekł jak w sentencji.